

বাৰীমচা

মীৎনা উবা ঙাক্তনসু অচুম্বা নত্তে

চুংখাম রনবীৰ

নুমিদাংৰাইৰম্বু ওইৱক্লবদি হৌনৰুৰা তৌদনা হেজ্তমক থোৱ্লৱকই ঐজ্ঞা চাওবগী হোটেলদা। মদুসু নোংমতা হোটেল মনুন্দা চঙদুনা ফলুদে। ঐখোয়গী ফম্ফম হোটেল মমাঙগী লম্পাক মচাদুদা নত্তনা হোটেলদগী অহাংৰা ফানশাং অমা-অনী থাংদোক্লুনি। অদুদগী ঐজ্ঞা চাওবগী মতমগী বোৱা অশাবদুগা চা অঙাঙবদা চম্প্ৰা মচেং থাদৰা অদুগা হেজ্তা থুংলৈ হায়নৰুৰা য়াওব্ৰবসু। অদুদগীদি ঐখোয়গী সভাদু হৌৱে, নোংমা নোংমগী থোকউ থোকউৰা মানা-মানা থেংনৱকপা থেংনৱক্তৰ। পুল্লিৰা মীওইশিংদুসু কনাগী শুৱে। মৱৈদা হৈনজৰা উকিল, লেকচৱদা ৰাৰা খঙজদৰা ওজা, অকন-অখৌগী থবক, নুংশি নুংওন্দা খম থেংজৰা মীওইসু ৰাৎপা নত্তে। অদুনা নোংমগী ঙানৰবা য়েংনববু হৌব্ৰবদি মী লৈৰা লৈতৰা মীনা তাৰা যাৰা য়াদবৰগা লৈৰা জাং নত্তে। ঐখোয়গী ৰাৱীদা কনাগুৱা অহল-লমনগদি চখোক্ৰুখিবগা য়াওৰা জাংনি। মদুমক্লসু ঐখোয় ইশানা খঙনা হোটেল মনুংদা ফমনট্ৰিবনি। কৱিগুৱা কাদদি হোটেল লোহিশিল্লফাওৰা মৱৈ লোয়নদৰা য়াওই।

নুমিৎতুসু খন্ননা হৌদোৱকই,

- ভাই ঙুসিদি য়াল্লা ডকপা থৌদোক অমা থেংনৈনে। (ঐখোয় ময়াম খম্বৱোমদা ওনশিল্লি। মখা তাৱকপা ঙাইনৈ।) ঙুসাই ঐনা হল্পকপদা মাইবমগী ইতৈমা নুংশিদো মশক খঙদৰা মশা নানৰা নুপা অমগী গাভী মনিংদা নগুনুনা লাক্ৰে অদুগনে গাভী থমলগ্ৰগা মখোঙনা অমুক থঙ্গাল কৈথেলচোৱোমা চংস্ত্ৰে। ঐসু য়াল্লা থাজদৰা থৌদোক্তুদা খঙনিংদুনা ইয়ৱুৰবনি। অদুদগী দুকানদগা চঙমিৱদুনা ঙুসাইগী নুপাদুনা কৱি কৱিনো লৈৱদুনা ময়োম-ময়োম ইতৈমা নুংশিগী খাউদগা পংহাঙা হাপাচিল্লি। অদুদগীদি ঐসু মীং নাৱক্তুনা অদুম লাক্ৰে। খঙদৰদা হংগনৰা নাওচনা হংলকই,
- নুংশি হায়ববু কনানো? কৱিগীনো, মানা নুপাগা চৎমিন্নৱগা ঙঙনা ঙক্লিবনা? খন্খা শদোৱা তাক্ৰকই,
- হৌজিক্কী নুংশি হায়ৱিৰা নুপীসে, লমচং ফজবদা ময়াল্লা মাগী মতৌ তম্শু হায়নৱিৰবনি। মাগী নুশিৱৰা ৰাৱী অমা লৈ। হৌজিক ফাওবদা ময়াল্লা ৰাৱীনৱিৰবনি। ঙুসাইগী মাৰু লৌৱিৰা তোমো চিটৈখ মাগা য়াল্লা কুইনা নুংশিনৱকখি। মৱাইবক থীদুনা পাখঙ-লৈশাৰী ওইৱিঙেদা তামো চিটৈখ লায়না অমদগী শোহিনাইথি। মাগী য়েং থৰা মখোঙ ককখি। মপা-মমানা য়াদ্ৰবসু নোংমা অহিং অমা ইতৈমা নুংশি মখোঙনা থোংনা চেল্লক্তুনা লায়ৱৰা কনা লেজত্ৰৰা তামো চিটৈখগী সেৰা তৌৱথি। ঙুসি ফাওবদা মখোয় অনী য়াল্লা চাৱনা লৈৱি। ইতৈমা নুংশি সৱকাৱগী থবক তৌই। তামো চিটৈখ অঙাং মচাগুম ময়ুমদা লৈ। কৱিগুম্বদসু ইতৈমা নুংশি লমচংতা অকায়ৰা অমত্ত। থেংনৱকখিট্ৰি। অদুবু তশেংনা ঙুসিগী থৌদোক্ৰুদি থাজদনা ঙকই।
- অদুদা কৱিগী ঙক্লীংঙাই লৈবগে। হৌজিক্কী মতমসিদবু নুপীবু থাজৰা য়াৱিত্ৰা? থায়নগী সাবিত্ৰিগুৱীদি হৌজিক্তি মঙ ওইনা থেক্লনি। (ঙাইহাক অমুক লেপুৱগা নোংয়াইনা মখা অমুক তাৱকই।) নুপী হায়ৰা জাংসি কয়ামুক শাখীবগে হায়বদু ৰাৱী অমা লিগে। ঐখোয় ময়াম ৰাৱী তাগাদৌবগী ঙাইনৈ। নোংয়াই ৰাৱীদা ফাগিলা পকচৰা মীতানি।

— হেৱা সমুমাইতৌবনি লম অমদা নুপী অমগা নুপা অমগা মঁত-মনাও য়াল্লা নুশিননা, য়াল্লা চাৱনা য়াল্লসু নুংঙাইনা লৈমিন্নৱগা জাংনি। মখোয় অনী

অৱাংপা অমত্তা লৈৱমদে। মতৈ-মনাও অনীদো য়াল্লা নুংঙাইনা লৈৱিবদুগী মথক্তা অমুক্তসু হেমা নুংঙাইৰা হাপকৎথৱে হায়বদি মখোয় অনীগী ফজৱৰা নোয়-পেল্লৰা মচানুপা অমা ফংজৱে। মখোয় অনী নুংঙাইবগী হায়নীংঙাই লৈৱ্ৰে। অঙাংদুসু ঙৌৱোক ঙৌৱদনা মশক-মতৌগা ফজৱদা বৃপ-বৃপ লাউৱদনা য়েংবগা নুংঙাইত্ৰৰা জাংনি। লমদুদা লৈৰা মৌ, লৈশাৰী, লৈশাবীমচাশিংনা নুংথিল নুমিদাংৰাই অঙাং য়েংৰা শঙ্গু-শঙ্গু লাকই। অননা অমুক পম, অমনা অমুক চূপ, অমনা অমুক পোৱগা চংখিনি। শোমদনা মমা-মপানা অঙাং মাঙথৱে হায়দুনা কোইচেন হেক চৌসে। অঙাংদুসু অঙকপনি অমুক্তা কপতে। মবুকপু থল্পবদি হায়ৱিমথৈ যাই। অমনা নোকউ নোক্ত্ৰনি, শুগৎলু শুগৎকনি। পৈয়ু পৈগনি। মমা-মপাদি অঙাঙা থিৱবদা ফনা য়াল্লা ৰানৱৰা জাংনি। অসুন্না মথং মথং চাউখৎলকপনা অঙাংদো চহী ৪/৫ মুক শুৱক্ৰে। বিয়ৱমত্তা তৌৱদুনা লাইৱিক তন্না হৌৱে। মশাগী জ্ঞান খৱা খৱা তাৱক্ৰে। অদুবু মমা-মপাদুদি অঙাংদুনা খৱা চাউৱকপদুদা নুংঙাইৰা হায়ববু ৰাবনা খম থেংলে। তন্না চাবা চঙখিছে।

য়াইমনা শং হংজিল্লকই,

- পাখঙ ফাদুনা ঙাওশিদে হায়বসু নত্তৰা চহী ৪/৫ গী অঙাংদুবু কৱিগী ৰাৱিৰা?

ঐখোয় লোয়নমক পাচুখুম ঙাইনৈ। নোংয়াইনা

ঙাইহাক লেপুৱগা হায়ৱকই,

- ঙাইখোনে তাখো কৱি মৱমগী ৰাৱিৰনে হায়বদু। অঙাংদু লাইৱিক তমদা থৱায় য়াও হায়ৰা য়াদে মতম খজিক্তং ফংবদা মঙোন্দা মমাৱৰা ময়াম শাম-খোংনৰা চঙদে। চাবা থকপা চঙদে, লাইৱিক চঙদে থ্যান তৌদুনা হেজ্তা লৈৱস্মী। অদুগা মানা নিংলিৰা লাইদুদি নখোয় কৱিনো খঙবৰা? মহাদেং, মহাদেবনি, মানা ঙুসাইগী অঙাংসিনা থৱায় তানা নিংজৱিৰসে। কদায়দগিনো খঙদে, মওং খৱা তোঙানৰা চাউতক তৌৰা নুং অমা খুল্লৱগা মদু মানা চামথোক্ৰে। অদুগা মখোয়গী শীজিমদৰা অহাংৰা কা অমদা ফজনা ৰাইগা তৈথোক্তুনা ফি অডৌৰা মচেং অমগা থাৱগা লাংলিৰনি। অহানৱদি মমা-মপাসু য়াল্লা লুনা খঞ্জিল্লদে। অঙাংনিনা নিংঙক-নিংঙকপদু তৌৱবনি হায়দুনা। মখোয়সু মচাগী ধুপ থাউমে ঈশুৱ অমগী চঙৰা পোৎচঙগদু লৈবী। অদুবু অঙাংদুদি য়াল্লা থাজদনা হেজ্তা অনিংৰা অমগা লোয়ননা নিংস্ত্ৰবগী ৰানিসে। কনামত্তনা থিংৰা য়াখিছে। চাবা থকপা চঙদনা খুঁদে মচা অমা শেংলগা মচিদা শিৰা, ঔঁ শিৰা ঔঁ হায়না শোল্লগা মমীং উইশিন্দুনা থ্যান তৌদুনা লৈস্ত্ৰে। মমানা কয়া থেম্মী, মপানা কয়া হায়। “ইবুংঙো নঙদি অঙাং ওইৱি। ঈশুৱ নিংবদি হায়েং অহল ওইৱৰা কাদা নিংগদৌবনি। মতম ৰাংলি লাইৱিক লাইশু ফজনা তমখো”। অদুবু যাৰা কৌৰা লৈখিছে। মাগী নুন্দু নোংমা মপানা লোংশিল্লদৰা মহাক নুমিৎ চুপ্লদুমা চাউ-থকউ য়াদনা ও-খোংনা কপ্তুনা লৈ। খাঙৰা ঙুমত্ৰদুনা অমুক পুথোক্তুনা পী। অসুন্না ঙুসাইগী নুপামচাসিনা শিৰা পুজা তৌৱকপসি ফনা কুইশিল্লক্ৰে। শোমদদি কনাগী মমা-মপাদি হা-হা কৱা লাওৱবনি। কনাগী য়েংৰা যাৰা তানৰা যাৰা মাইৰা পাঞ্জি শুৱে। কনানা হায়ৱকই, “ইবেস্মা, নঙগী নচাসি শিৰা শক্তি” লৈ। ঈশুৱনা থাৱকপনি লেয়্লা মাঙলেঙাই” নঙদি নৱাইবক ফৈ। অমুকসু হৱাউজে। নুমিৎ কয়া থা কয়া মথং মথং হৌখৱে।

শোমদা কৈলাস চিংদোদা শিৰা মহাদেবদি খাঙৰা ঙুমশিল্লক্তৱে। নৌৱিৰা ময়াদা অমৃত ৱস কোক্ত্ৰিৰা পাপ চঙত্ৰিৰা অঙাংদুগী ভক্তিনা। নোংমা শিৰাট্ৰি নুমিৎ অমদা শিৰা ভক্তা ময়াল্লা কৎনৱকপা গঞ্জা ফুন্দা ঙাওৱৰা শিৰা মহাদেৰা ঙুসাইগী নুপামচাসিগী মমাঙদা লেপ্লৱে। হায়ৱকই মমীং উইৱম-উইৱম “নিপামচা নঙগী ভক্তিদা ঐ পেলে নঙনা পান্নিৰসি কৱিনো নিজৱে?” নিপামচাদুনা মখুং লোৱৱগা খুৰুগ্ৰগা হায়ৱকই, “ঐনা শিৱো হেক হায়বদা মী-শা-উঢ়েক জীৰশিংসে শিহনবীয়ু”। অঙাওৰা লাইনি মহাদেৰা, গঞ্জাগা ঙাওৱে, থোইনা ৰাখল তৌদনা হায়ৱকই “নঙনা নিংৰা থুংজৱে?”। মহাদেৰা লেঙত্ৰে। নুমিৎ অদুদগী নুপামচাদুগী পুজাসু লৌইশিনস্ত্ৰে। বৱ ফংলে কনাদসু হায়দোক্তে।

নোংমা মমাৱৰা ময়ামগা লোয়ননা ঙুসাইগী নুপামচাদু কাংক্ৰেম শানৱস্মী। লম হেঞ্জৱৱকপদগী মমাৱৰা অমগা মখোয় অনী ফুৱে। খৱা চহী হনৰা মমাৱৰা অদুনা নমদুনা ফুৱে। চৈনা ফংবদা শাওৱৰা নুপামচাদুনা মমাৱৰা অদুদা হায়ৱকই, “নঙ শিৱো”। ঈশুৱগী বৱবু লেয়্লা মাঙৰা যাৰৱা মমাৱবদু খুদক্তুদা ফৱা-ফৱা ওন্দুনা শিৱে। “মাগা খংনৰা মীদি হেজ্তা শি হায়দুনা অতৈ লৈৱন্না অঙাং পুম্মক ঙকপা অমদি কিবগা লোয়ননা চেনখৱে। শিঙৰা অঙাংদুগী মমা-মপানা নঙগী নচানা ঐগী ইচা হাংলে হায়দুনা মপাদা ৰাকৎলৱে। অটৌৰা ৰাখোক অমা ওইৱে। লৈকাই তিল্লে। শাওৱৰা মপাদুনা মচানুপাদু ময়াম মমাঙদা ইকায়-নুংশি য়াৱনা ৰাৱকপা ওইনা চৈ অমা পায়দুনা ফুথৱক্ৰে। অঙাংদুনা লাল্লে হায়জৰা তাবীখিছে। কনামত্তনা খান্সু য়াদৱে। খাঙৰা ঙুমত্ৰদুনা মচানুপাদুনা মচিদগী শং হায়দোকখি “বাৰা শিৱো”। অদুবু মপা অদুদি শিৱে। মচানুপাদুনা ঙুৱা মপাদা য়েংই। খুদক অদুদা তিল্লিৰা মীয়ামদুগী মৱক্তা য়াওৱিৰা মশা-মউ ফৱৰা ৰাং চাউৱৰা মশক-মতৌ ফজৰা ‘লাৰা’ কৌৰা পাখঙ শৱি অমা ফৱা-ফৱা ওন্দুনা শিৱে। ময়াম পুম্মক ঙুৱা য়েওঁনে।

- নোংয়াইগী ৰাৱী লৌইশিনস্ত্ৰে। ঙাইহাতি ঐখোয় ময়াম তুমিনা লৈ। থংনৰা মীৎকুপ্তা ভাপ তানৱকপগা লোয়ননা ময়াম পুম্মক অমুক্তদা হৌনা নোকখংলকই। ঐখোয় ময়াম হৌনা নোকউৱগা হহুৱকপপা য়াইমনা,
 - মদুবু হেজ্তমক পুম্চুম চুৰদি ওইহয়ীংদে। (নুংশি নুংওন্দা ঙাওজৰা য়াইমনি মখা চখৱকই।) হৌজিক্কী মতমদা মী অমনা অমবু থাজনবদি লায়ৱদুনা ইশনা ইশা ফাওৰা থাজৰা ঙুল্লৱক্ৰে। হায়নৱিৰবুনি খুং য়েংনা লোনৰা শো, ওইনা অমুক চিংই। মদুমক্ৰা অয়াৱা ৰাফমশিং অসি ভাপা শাবদগী থোৱকপনি হায়নীংই। অদুদা ঐদি অতাৰা নংত্ৰগা অউৰা খুঁদিমক হেজ্তা অচুম্বনি খনবদি য়ানিংদে। ময়াম মখা তানৱস্ত্ৰি ঔঙদা থাবলনা ৰা শমজিল্লকই,
- ফৱে অদুদি হৌজিক্তি মতমসু থেংজিল্লৱবনিনা লোশিল্লিৰা তৌৱসি। নোংয়াইনা হায়ৱি নুপীজাং অসিসু ঙুসি ঐখোয়গী সমাজদা লৈতৰা নত্তে। অদুগা য়াইমনা হায়ৱিৰা অসিসু চুম্মী। অদুগা ঙুসাই খন্খনা হাৱা হৌদোৱকখিৰা ইতৈমা নুংশিগা ফুটৱদা চংমিন্নখিৰা নুপাদুদি ইতৈমা নুংশিগী নহানমথৈ মপান্দা মইহে ত্ৰুব্বা মৌথানুপা ডা. ইমোচানি। অদুননি খন্খনা ইমোচাবু মশক খঙত্ৰিৰা, ঐগ্ৰসু থেংনৱস্মী। খৱা অমদি ঐখোয় ময়াম অমুক্তদা হায়দোক্তুই,
 - মীৎনা উৰা ঙাক্তনসু অচুম্বদি নত্তেদনা।

তাবুনুংদগী

মতম অমদা ডা. নিংথৌজম লৈৱেননা এডিটৱ ওইদুনা ‘য়াকাইৱোল’ কৌৰা থাগী চেফোঙ অমা ফোঙলস্মী। চেফোঙ অসিদা অনৌৰা মতমগী মণিপুৰী সাহিত্যগী কবি অমদি অইবশিংগী খুংই মৱাঙ কায়না ফোঙথি। চেফোঙ অসিগী এপ্ৰিল ১৯৩১ খৃৎফোঙদা মণিপুৱগী শক্ৰাইৱৰা কবি খুাইৱাকপম চাউবনা ইৰা ‘নীংখাইৱে’ কৌৰা শৈৱেং অমা ফোঙথি। ঙুসিগী ওইনা শৈৱেং অসি তাবুনুংদগী লৌখংচৱি।

নীংখাইৱে

(ঈশিংপা নিপা অমগী অৱাৰা দশা)

মেয়্লো লাও মেয়্লো লাও, লোইনা নীংখাইৱে।

সাহিত্যগী পনয়াইমক্তা হাৱা নমখাইৱে।

কনাগী লীলা কনাগী ঈশৈ লোইনা তাওথৱে।

ঙমগদবনা থিংহৌৱো ও, পাথৱে পাথৱে।

পাঘোম অনী থাঙ্গত্ৰুনা, প্ৰেমগী থাৱা শিছদুনা, ঈৱৈদা মশা ঙামঙাম তৌনা, লাউজৱকই ঈশিংপনা।

লাইবক চাউৰা ঈশিংপা থোইনদুম য়ানখাইৱো।

চেল্লিৰা ঈচেল অদু, ঈপাক্তদুম তিলহনস্ত্ৰো।

মতমগী ঈৱৈ অকনৰা, কনানবু থিংঙুনি?

অৱিবগী মহত্তা অনৌৰা, মহৌশাগী নিয়মনি।

ফিজ্‌ৎ ওল্লে শমখাক হোংলে, কৱি লৈিৰা?

খৱা অদু তিংঙুদনা, নঙগী কৱি কামৰা?

(অফবনা লৌগনি, ফত্তবনা তোক্ত্ৰনি কৱি ৰাৱৰা?)

নঙনা শিংচৰা ঙুস্ত্ৰগা, লৌলৈ নঙনা ফংগনি,

ঐখোয়না কৱি কুমদুনা, অৱেয়দা চোংলুনি?

ঈশিংলিৰা তাদও! নম্‌ম তামদুম হোংহৌৱো।

কুমগী ঈৱাসু হৌৱক্ৰে, অঙাং-নুবীনা লাউৱক্ৰে।

নোংও চুথৱো, লাংজিং মতোন থুফংলো।

পাংশোই নুৱাৰী তেকখৎলো, হনুৰা হনুৰী তাওথৱো।

শ্ৰী খুাইৱাকপম চাওৰা সিংহ

মণিপুৰী পাট্ছে-পাউবৌ, পাউতাক

- কৈ মমায়দা খোঙ হামজিনৰা।**
 - তঙাইফদবনা হেমা কনশিল্লকপা।
- কৈখোম থকপা (কৈ মখোম থকপা)**
 - কৈঙাল্লা য়াল্লা শাখীৰা মী।
- কৈজিং হৌৰা।**
 - কৈদৌনা তৌৰা তমখীৰা মতৌ
- কৈ মউন উম্মা য়াউ।**
 - মনুংগা মপানগা খেমৰা, তাং তৌৱগা মী কিহনৰা।
- কৈ অহিংৰা ময়়া পায়দুনা শাৱৰা।**
 - খুদোংখীৰা য়াৰা থবক তৌৰা।
- কৈ মমায় নান্দুনা শাৱৰা।**
 - তোয়না লোয়নবদগী খওইৱক্তৰা।

খোমজিনৰাঃ ডা. লৈশাংথেম তোন্দোন

চানক্য নীতি

- পূকচেল চাউৰা, ৰাইহ-খোন্দা ফজৰা, ঈং-তল্পা অমসুং খঙগন-হৈগনৰা হায়ৱিৰা গুণ মৱিসিদি হোংনৱগা ফংদে পোকপদগী য়াওৱকপনি।
- লশাগী কাঙবু থাদোক্ত্ৰগা অতোল্পগী কাঙবুদা য়াওশনিবদি মশা মাঙবনি, মদুদি ধৰ্ম ময়াম য়াৰা নিংহৌনা তৌবঙুম্মী। (প্ৰজাবু ঙাকপা ঙুস্ত্ৰে)।
- চাউৱৰা শামুবু পীক্লৰা লাংশোইনা লাকশিল্লি। লাংশোইদু শামুমুক চাউৱা? থাউঁমে মচা অমনা অমম্ববু কোকহল্লি, থাউঁমেদু অমমম্বমুক চাউৱা? চাংবু বজ্জনা থুগায়, বজ্জদু চাংমুক চাউৱা? শক্তি লৈবদু তশেংনা মপাঙ্গল কনবনি। মপানগী চাউবদুনা কৱিসু কান্দে।
- কলি যুগনা চহী লীশীঃ তৱা শুৱকপদা পৃথিবিবু হৱিনা থাদোক্ত্ৰনি, মদুগী তঙ্খায় অমা লৈৱগা (চহী লীশীঃ মজ্জগী অমুক মত্ৰুদো) গঞ্জগী ঈশিং চংখিনি, অদুগী মতুং তঙ্খায় অমা লৈৱগা থুঙ্গং ঙাকপা লাইশিং চংখিনিগি।

হন্দোকপাঃ ককচিংতাবম ব্ৰজমনি শৰ্ম্মা

মণিপুৰী পাউখোং

ঙসিগী পাউখোং :

১৮৫.	নুপা অমনা অঙাং অমদা হংই ‘মপা কদায়দা চংখি’ অঙাংদুনা খুম্মী ‘পৃথিবি তিনৰা চংখি’ কৱি হায়ৱিবনো-	
১৮৬.	নুপা অমনা অঙাং অমদা হংই ‘নপা কদায়দা চংখি’ অঙাংদুনা খুম্মী ‘পাজি নোংথিংৰা চংখি’ কৱি হায়ৱিবনো?	
১৮৭.	নুপা অমনা অঙাং অমদা হংই ‘নপা কদায়দা চংখি’ অঙাংদুনা খুম্মী ‘ঙৱাং হাংতোকপা ঙসি হিংহনগনি চংখি’ কৱি হায়ৱিবনো?	

চম্ৰোপসিগী ফাগী

দৌ দৌ মণী!!

- যুম্মগী নুপীনা মাৰু য়াল্লা খন্খনজৰা, অদুগা মশানাসু নুপীবু য়াল্লা লুনা লৌজৰা, ওফিসতা থবক মচা অমা তৌৰা কেৱানিদু নুংতি নুমিৎ খুদিংগী ওফিস মতম হেক লৌইবগা কদায়দসু লমফাইৰুৰা তৌদনা চুমত্ৰিং ময়ুমদা হেক হেক হইঞ্জ। নোংমতুং থেংবদা মাগী নুপীনা তৌৱক্লদৰা ইশৌবসু তশেংনা কিজবনি। অদুবু নোংমদি ওফিসতগী ময়ুম হৱৰা হোবে হোবে শিড়ি কুমথবদা খোঙফম চাহৌদবদগী ওম্বদুনা মৱায়বক পোম, মখুৰী তেক তৌদুনা হোপিণ্টাল যৌক্লৱগা হল্পকপদদি থেঙদোকত্ৰে। ময়ুম হেক চঙলকপগদি ঙাইৱম্বৰা নুপীনা হৌৱকই-
- পুং ৫ দা ছুটি থাৰা ওফিস হল্পকপদা পুং ৭ তাবসিবু কৱিনো? য়ুম্‌দা ঐখোয় লৈহৌৱিকায়সি কাউবিত্ৰো?
- ওফিসকী শিড়িদা নান্ধবদৈ খুৰীৰা তেক্তনা তৌৱিনি, লাইবকসিসু পোৱিসিনি (মখুং খুৰীদা য়েংলিৰা প্ৰাষ্টৱ অমদি মৱায়বক্তা তংখংনা পোমখংলিকাদু উংলি)।

শৈৱেং	
মন্তিৰুৰা	
 - <i>শ্যামজোয় লুৱাং</i>	
মৈথক্তা হাঁজ্জন-হাঁজ্জন থাঙ্গৎতুনা চৈনা খঙত্ৰিৰা থম্‌মোয়সে হৈনৱকই অসুম অসুম অশাৰা মৈগী মেশাবু চৈনাগী মহম্ননা ভাঙ্গৌই ওস্ত্ৰিৰা ফাওৰা, মৈশা অমসুং চৈনাগী শাফুদা শৌদোৱক্ৰি পুসিসে তপ্পা তপ্পা।	
শেং শেত্তুনা চাৱৱৰা নুংশিৰা মৱক্তা কায়নত্ৰগা মৈচাক খাঙনদুনা শৈৱেং ৱাৱেং ওছোকপগী মহত্তা পাউচেগী লমায়দা মপুম মপুম য়াওৱকই ফোঙ-ফোঙ শাৰা শাদোং ওইনা।	
মীৱেনশঙগী থৱায়শিং হন্মা য়েংলমদা থিৱকই মখুংনা খন-খন্দুনা মমৌ ওইৰা যাৱশিং, নুপা হায়বসিসু নুপী হাংননৰা খুংলহিৱা?	
পুংৰা শেন্দ্ৰে মনেম মকুনা অচানবী মমৌগা মৱা চেংনা য়ুৱাল লীংলে চহী অছমগী মতুংদা নোং হেক ঙানবদগী নুমিৎ তাৰা ফাওৰা মনি মমৌগী চিনগী লান।	
নুমিৎ খুদিংগী লেকাই কৃম্মে ওইৱেনে মমৈথংদা মপুৱৌহিৰা শুকখঙ খঙদনা খায়দোৱ্লনৰা হোংনৱকই মশু অমতা ফংদবগী।	

শৈৱেং	
 - <i>তবানু খুৱাইজম</i>	
ৰাখলগী খৌৰ্জেনা ইৱি নঙগী শুক্লৎপী মায়থোঙদা শম্বু মচা অমত্তং নন্খা ফংজনৰা খনবদা খল্লি কৱি হায়খিনি পুক্কীং ৰাখল খোইৱায়ঁনে সনালৈবাক ফজৰী।	
লেপ্লা লেত্ৰৰা খোঙচৎকৌ তন্না ঙুমত্ৰৰা পুসিনি কনানা কৱিবু খল্লিৰা পুকচেল তিন্নত্ৰৰা মীওইনি লৌনম তিঙ্খুং তুসৌলক ৰাখল পাউজেল পুদুনা মায়কৈ সলাই খঙদনা তাইবঙ মীংকপ থোকহনবী সনালৈবাক ফজৰীনি।	
নঙগী পুক্কীং পেনৰা কৱন্না ইশিগে খৌৰ্জেনা মীৎকুপ কাঙদনা খল্লিনে, ঐগী মীগী নাইত্ৰৰা পুকচেল শেংবী নহাক্কী।	
ৰাখল চেইৱোল অঙাওৰা খৌৰ্জে মানা পাউদমখি ঐবু লাল্লা লৌবদে লৈকাই শব্বল পল্লনা শব্বু মাৰু শক্তাকপীৰা ৰাখল থেনৰা পুসিনা কাউৰা ঙুম্ৰোই কৈদৌনুং সনালৈবাক ফজৰী।	

অশৈৰা	
 - <i>মৈ জগৎ</i>	
হৌজিক্কী মতমসিদদি পুম্মককনি লুপা-পৈশানা, অদুগুন্না, নহাক্কী মিংদা খুংহেবদুগী কলাবুসু, অদুবু নহাতি থৱাই অহাছনি মপানগী অকনৰা ঈশিং-নুংশিং ঙক্লৰা কল্পৰা মকুনা কুয়োৱা, অদুবু মশানা লেঙ-ওৎপা ঙুমদৰা। ঐনদি খঙই লৈৰাক্তা লৈৱগা লৈবাক চাৱগা লৈবাক্কী য়ুম শাৰা ঙুৱা খুংহৈৰা তিল্লেক্তুগী মশক।	
মহৌশাগী ফজৰা	
 - <i>ৱাজেস্ত্ৰ ওক্ৰম</i>	
মহৌশাগী ফজৰা মাঙহনস্ত্ৰেদো খুংশেন্মা ঈশিং নুশিং নীৰ্থিৰা পুমওন ওল্লে হৌজিক্তি।	
অদুঙৈগী লাঙ্গোল চাং হেনবৱনে হৌজিক্কা মতমদুগী লোঙাক্তো লৈৱিৰৱা ইমায়দো।	
উৱবদি অনীমক খঙগনিনে খেমৰা থওইদৰা খুংশেন্মা মাঙহনস্ত্ৰেদো ফজৰা।	

^[1] ঙাইহাক অমুক লেপুৱগা নোংয়াইনা মখা অমুক তাৱকই

^[2] ঙাইহাক অমুক লেপুৱগা নোংয়াইনা মখা অমুক তাৱকই